

11

Ďalšie vlastnosti triedy

Pojmy zavedené v 10. prednáške₍₁₎

- zapuzdrenie
  - vonkajší vs. vnútorný pohľad
  - modifikátory prístupu
  - ukrývanie informácií
- bodková notácia na prístup ku atribútom

Pojmy zavedené v 10. prednáške₍₂₎

- dokumentácia objektu
  - forma rozhrania
  - dokumentačné komentáre
  - javadoc – jazyk Java
    - tagy @author, @version, @param, @return

Pojmy zavedené v 10. prednáške₍₃₎

- trieda ako objekt
  - atribúty triedy
  - metódy triedy
  - kľúčové slovo static
- návrhový vzor Singleton
  - súkromný konštruktor

Pojmy zavedené v 10. prednáške₍₃₎

- konštantné atribúty
- kľúčové slovo final
  - nemeniteľné objekty
- preťažovanie správ a metód

Cieľ prednášky

- trieda ako množina svojich inštancií
  - enum
- algoritmizácia
  - switch
- príklad: míny – pokračovanie

Míny – ďalšia požiadavka

- poskytovanie informácií o stave hry
  - výhra
  - prehra
- metóda `dajStavHry()`

Vyjadrenie stavu hry₍₁₎

- nový atribút aVyhral
  - true – hráč vyhral
  - false – hráč prehral
- problémy:
  1. aký stav je v priebehu hry?
    - true – nie, hráč ešte nevyhral
    - false – nie, hráč ešte neprehral

Vyjadrenie stavu hry v priebehu hry

- ďalší nový atribút `aHraSkoncila`
  - `false` – hra ešte neskončila
  - `true` – hra už skončila, výsledok je v `aVyhral`
- problémy:
  1. ak hra ešte neskončila, dotazom na `aVyhral` dostaneme vždy nesprávnu odpoveď

Vyjadrenie stavu hry₍₂₎

- možné stavy:
  - nerozhodnuta – hra ešte neskončila
  - vyhra – hráč vyhral
  - prehra – hráč stupil na mínu
- záver: dve hodnoty nestačia, treba tri

Vyjadrenie stavu hry₍₃₎

- možné stavy – číslovanie stavov:
  - hodnota 0 – hra ešte neskončila
  - hodnota 1 – hráč vyhral
  - hodnota 2 – hráč stupil na mínu
- problémy:
  1. neprehľadné, pri pohľade na zdrojové kódy nie je jasný význam čísla
  2. pri preklade neoznámi prekladač nesprávnu hodnotu (-1, 3, ...)
  3. programátorská hrdosť nedovolí také primitívne riešenie

Vyjadrenie stavu hry₍₄₎

- možné stavy – označenie reťazcami:
  - hodnota "nerozhodnuta" – hra ešte neskončila
  - hodnota "vyhral" – hráč vyhral
  - hodnota "prehral" – hráč stupil na mínu
- problémy:
  1. pri preklade neoznami prekladač nesprávnu hodnotu (preklepy)
  2. programátorská hrdosť nedovolí také primitívne riešenie

Vyjadrenie stavu hry₍₅₎

- riešenie – vymenovaný typ – enum
- extenzia triedy – množina všetkých inštancií triedy.
- enum – trieda s konštantnou extenziou.
- enum – trieda s pevne určenými inštanciami.
- enum – konštantná množina objektov
  - obsahuje svoje inštancie ako nemenné objekty

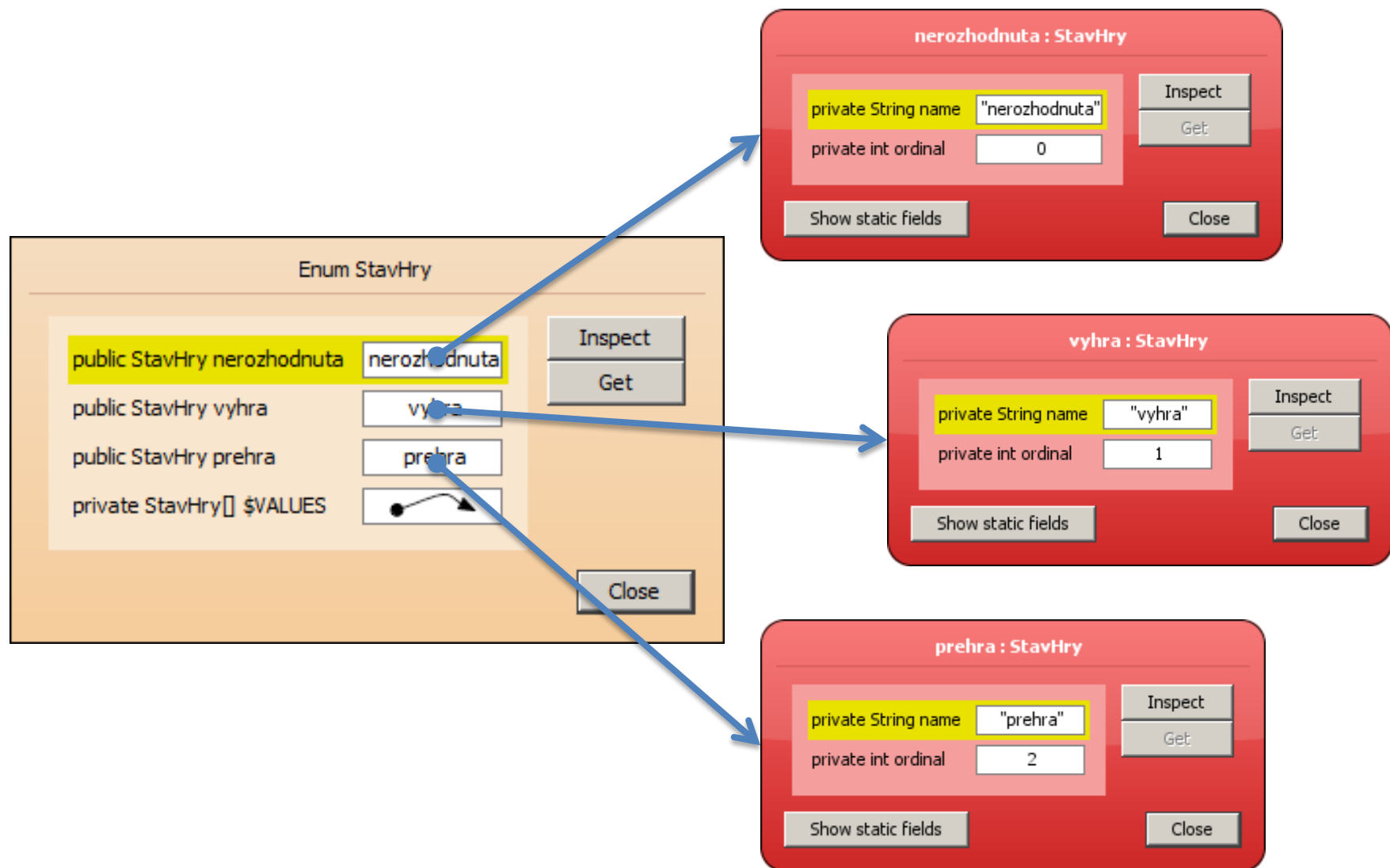
Enum StavHry

```
public enum StavHry  
{  
    nerozhodnuta,  
    vyhra,  
    prehra;  
}
```

zoznam inštancií
– extenzia triedy StavHry

Enum – StavHry

Použitie enum StavHry – trieda Hra₍₁₎

```
public class Hra
{
    private StavHry aStav;

    public Hra(...)
    {
        aStav = StavHry.nerozhodnuta;
        ...
    }
}
```


Použitie enum StavHry – trieda Hra₍₂₎

```
if (aStav == StavHry.vyhra) {  
    ...  
}  
  
...  
System.out.println(aStav);
```

Enum – špeciálna trieda

- zjednodušená syntax
- inštancie môžu mať atribúty
- inštancie môžu mať metódy

Míny – ďalšia požiadavka

- informácie o stave políčka
  - enum
  - toString vracia reťazec, ktorý sa má vypísať do terminálu

Enum - StavPolicka₍₁₎

```
private final String aReprezentacia;
```

```
StavPolicka(String paReprezentacia)  
{  
    aReprezentacia = paReprezentacia;  
}  
public String toString()  
{  
    return aReprezentacia;  
}  
}
```

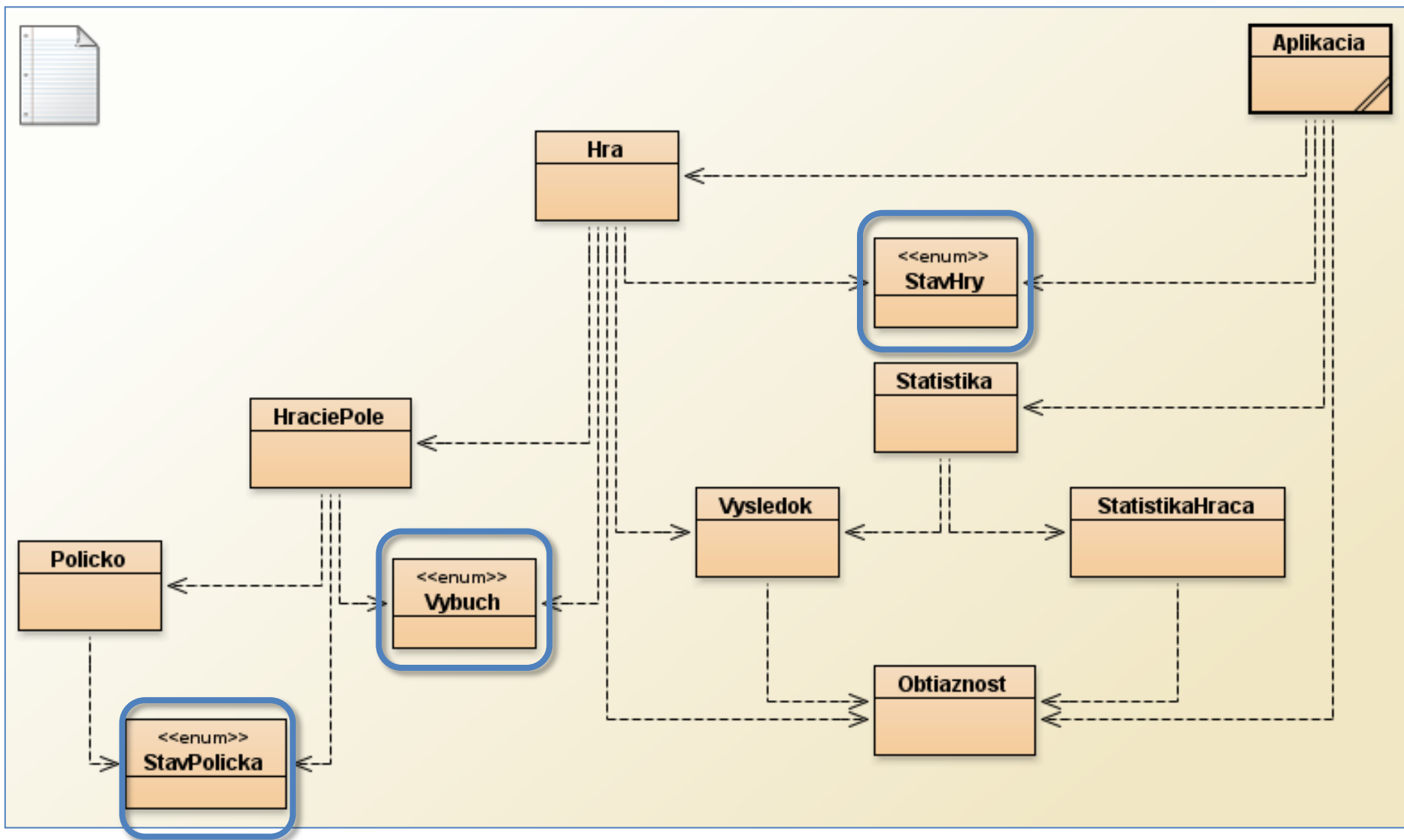
Enum - StavPolicka₍₂₎

```
public enum StavPolicka
```

```
{
```

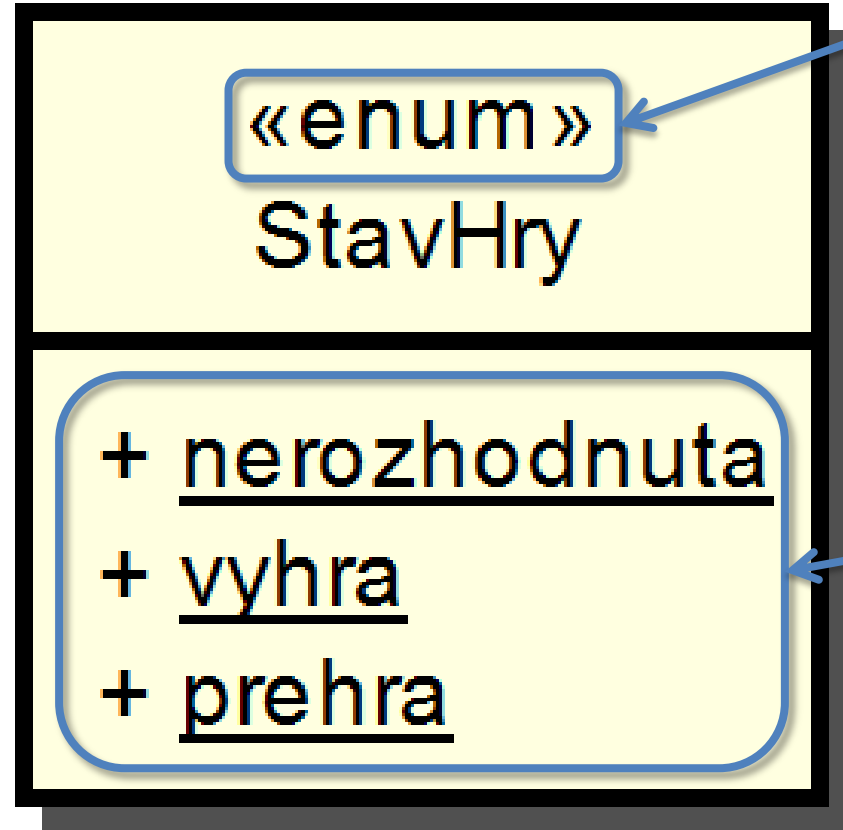
```
    zakryte("."),  
    oznacene("F"),  
    ukazanaMina("+"),  
    prazdne(""),  
    odkryte("n"),  
    vybuchnute("*");  
    ...
```

BlueJ – diagram tried

Enum v UML₍₁₎

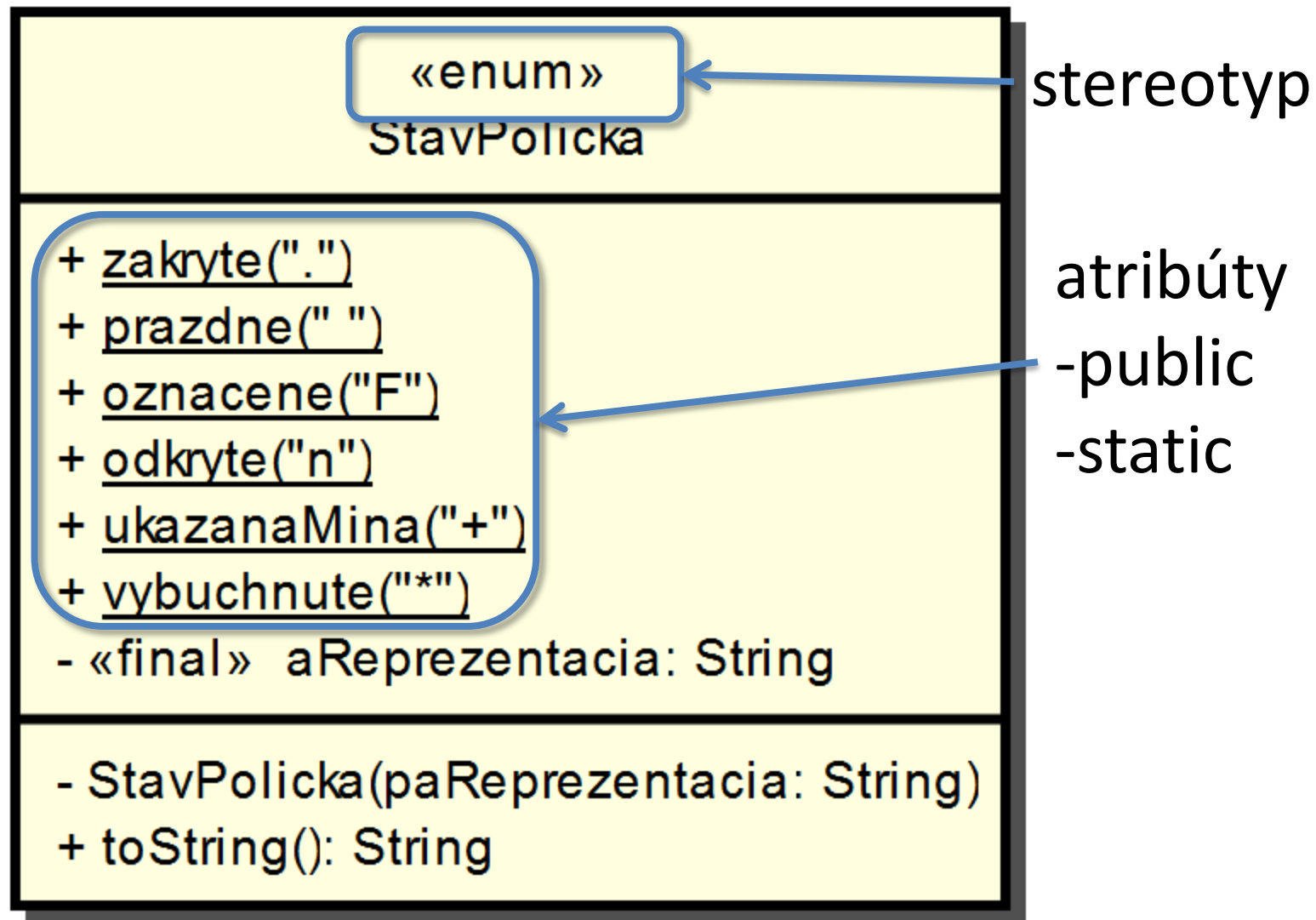
trieda

stereotyp

atribúty
-public
-static

Enum v UML₍₂₎

Enum ako nemenniteľný objekt

- Java umožňuje aj zmenové metódy pre inštancie enum
- Inštancie enum majú byť nemenniteľné
- Zmena stavu inštancii enum je považovaná za nesprávny postup

Trieda ako množina

- trieda má extenziu – množinu inštancií
- ak zanedbáme ostatné vlastnosti – trieda reprezentuje množinu inštancií daného typu
- enum – konštantná množina

Pohľady na triedu – zhrnutie₍₁₎

1. trieda ako objekt

– vonkajší pohľad

- rozhranie – správy triede

– vnútorný pohľad

- atribúty triedy
- metódy triedy

2. trieda ako továreň

- hlavná úloha triedy – vytvárať inštancie
- špeciálna správa new – žiadosť o novú inštanciu

3. trieda ako šablóna

- potreba poznať štruktúru inštancie pri vytváraní
- definícia vnútorného pohľadu na inštancie
  - atribúty inštancie
  - metódy inštancie

4. trieda ako typ

- predstavuje typ inštancie
- definícia premenných (atribúty, parametre, lokálne premenné)
- definícia typu návratovej hodnoty

5. trieda ako množina

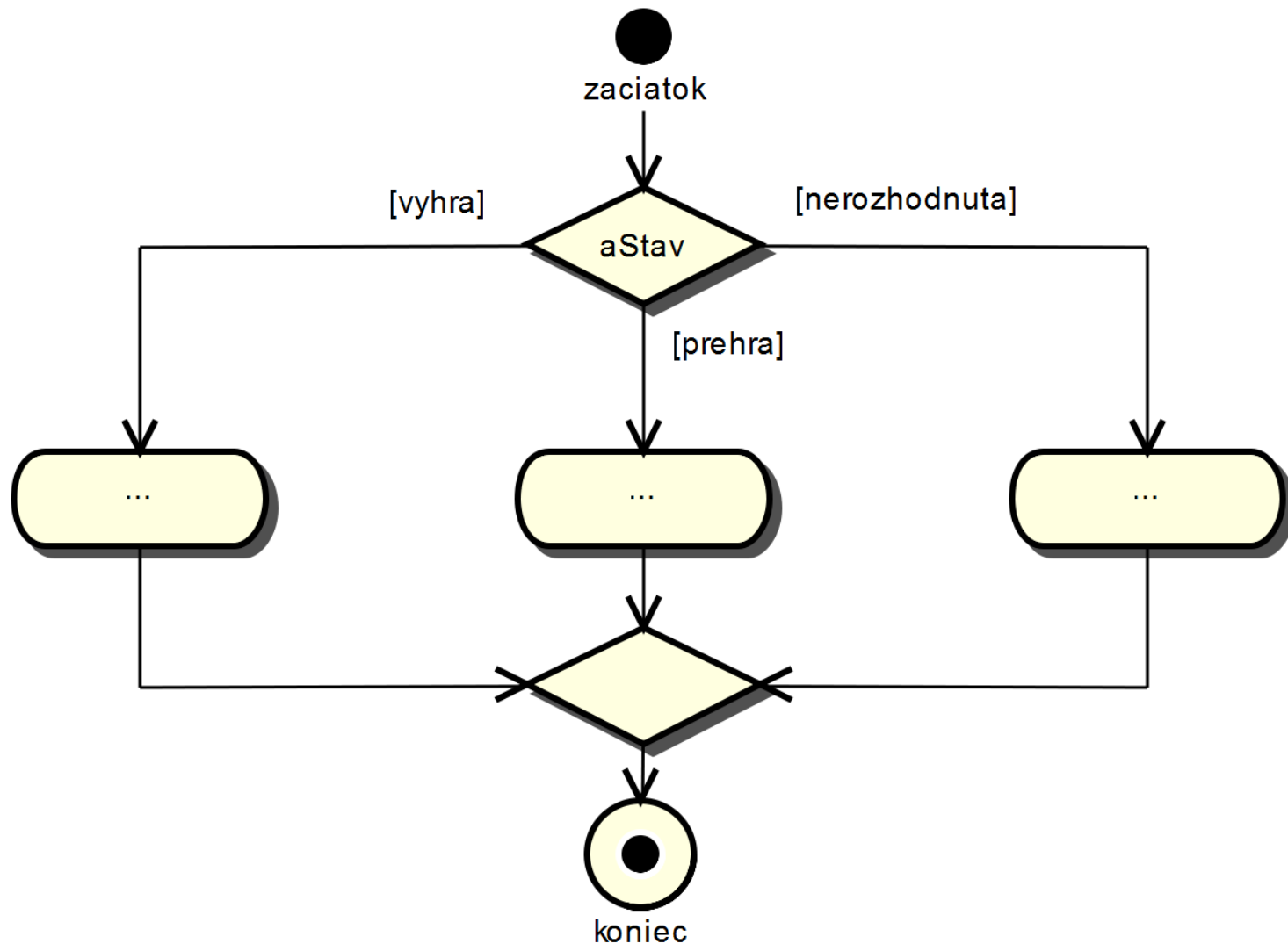
- extenzia triedy – množina všetkých inštancií danej triedy
- špecifický prípad – enum

Vetvenie pomocou enum

- porovnanie inštancií enum na rovnosť referencií
- podmienené vykonanie:

```
if (aStav == StavHry.vyhra) {  
    ...  
}
```

Viaccestné vetvenie – UML

Vetvenie pomocou enum – else if

```
if (aStav == StavHry.vyhra) {  
    ...  
} else if (aStav == StavHry.prehra) {  
    ...  
} else if (aStav == StavHry.nerozhodnuta) {  
    ...  
}
```


Vetvenie pomocou enum – switch

```
switch (aStav) {  
    case vyhra:  
        ...  
        break;  
    case prehra:  
        ...  
        break;  
    case nerozhodnuta:  
        ...  
        break;  
}
```

Príkaz switch

- príkaz switch – viaccestné vetvenie

```
switch (výraz) {  
    // možnosti a vetvy  
}
```

- výraz
  - musí byť buď celočíselný výraz, alebo výraz typu enum
  - porovnáva s možnosťami

Príkaz switch – case (návestie)

- možnosti musia byť konštantné celočíselné výrazy, alebo hodnoty enum
  - typovo kompatibilné s výrazom v príkaze switch
  - Java 7 – aj reťazce
- pri enum sa nedáva identifikátor triedy

```
case moznost1:
```

```
case moznost2:
```

```
...
```

```
// príkazy vetvy
```

Ukončenie vetvy

- každá vetva má byť ukončená
  - príkaz [return](#) – ukončenie vykonávania metódy
  - príkaz [break](#) – ukončenie vykonávania príkazu switch
  - chýbajúce ukončenie
    - prekladač jazyka Java [neupozorní](#)
    - vykonávanie pokračuje ďalšou vetvou

Príkaz switch – default (návestie)

- default – vetva, ktorá sa uplatní, ak sa nenájde príslušná možnosť
- obdoba else v príkaze if

default:

// príkazy vetvy

Java mimo BlueJ

Práca v prostredí BlueJ

- priama komunikácia s objektmi
  - posielanie správ triedam – vytváranie nových inštancií
  - posielanie správ inštanciám – práca s objektmi
- nástroje na zjednodušenie vývoja, testovanie aplikácií

Aplikácia mimo BlueJ

- dve formy programu
  - zdrojový kód – číta/píše programátor
  - cieľový kód – vykonáva počítač
- šíriť sa dajú obe formy
- používateľ – cieľový kód určený na vykonanie

Cieľový kód

- obsahuje priamo počítaču známe príkazy – inštrukcie
- sada inštrukcií môže byť rôzna

Výpočtová platforma

- hardvér + softvér nutný na spustenie programu
- typicky
  - počítačová architektúra
  - operačný systém (MS Windows, Linux, BSD, Unix, MacOS, Symbian, Android, iOS...)
  - programovací jazyk (Java...)
  - knižnice
  - ...

Výpočtová platforma Java₍₁₎

- programy v jazyku Java nevykonáva priamo procesor počítača
- sú vykonávané virtuálnym počítačom Java (jvm – Java Virtual Machine)
- platformou pre vývoj a spustenie programu v jazyku Java
- nezávislosť od operačného systému a hardvéru skutočného počítača
  - stačí mať nainštalovanú platformu Java

Výpočtová platforma Java₍₂₎

Jazyk Java

Vývojové nástroje

Prekladač

Javadoc

Java archív

Java spúšťač

Štandardná knižnica

java.lang

java.util

java.io

Virtuálny počítač Java

Operačný systém

Edície platformy Java

- Java Card
  - Java pre čipové karty
- Java ME (Mobile Edition)
  - Java pre mobilné telefóny
- Java SE (Standard Edition)
  - Java pre štandardné použitie
- Java EE (Enterprise Edition)
  - Java pre komplexné informačné systémy

Dva typy inštalácie platformy Java₍₁₎

- JRE – Java runtime environment
  - spúšťacie prostredie Java – spúšťanie programov v jazyku Java
- JDK – Java development kit
  - vývojové prostredie Java – vývoj programov v jazyku Java (obsahuje aj JRE)
- Zadarmo na
  - <http://www.oracle.com/technetwork/java/javase/downloads/index.html>

Dva typy inštalácie platformy Java₍₂₎

Spustenie programu bez BlueJ

- treba mať nainštalované JRE
- treba mať preložený program vo forme
  - class súborov,
  - alebo jar súboru.
- aspoň jedna trieda musí vedieť prijať správu main.

Správa main

- vstupný bod programu
- špeciálna verejná správa triede
- `Trieda.main(parametre)`
  - `parametre` – zoznam parametrov zadanych používateľom
- spúšťač Java ju posiela zadanej triede ihned' po spustení programu
- ! po ukončení vykonávania priradenej metódy program končí

Metóda main

- priradená správe main

```
public static void main(String[] paParametre)
{
    // telo metódy
}
```

- príkazy vykonané v tele sa vykonajú ihneď po spustení programu
- po ukončení vykonávania metódy main program končí

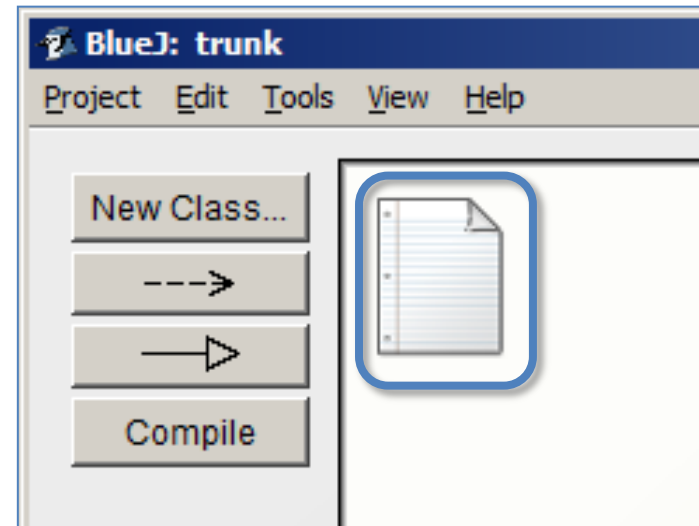
Program HelloWorld

- najznámejší program implementovaný asi v každom jazyku

```
public class HelloWorldApplication
{
    public static void main(String[] paParametre)
    {
        System.out.println("Hello world!");
    }
}
```

Súbory v adresári s projektom

- package.bluej
  - dáta ku projektu (pozície tried v diagrame...) používané programom BlueJ
- README.txt – popis projektu napísaný v programe BlueJ

Súbory v adresári s projektom

- Pre každú triedu:
  - HelloWorldApplication.java
    - zdrojový kód triedy – jazyk Java
  - HelloWorldApplication.class
    - cieľový kód triedy
  - HelloWorldApplication.ctxt
    - Info o triede používané programom BlueJ

Preložený program

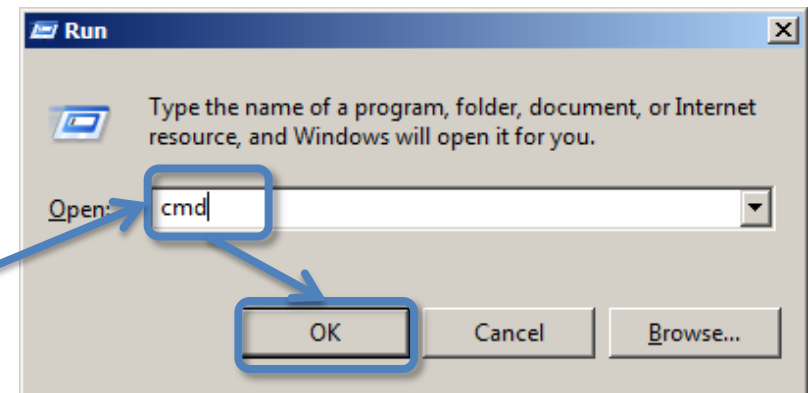
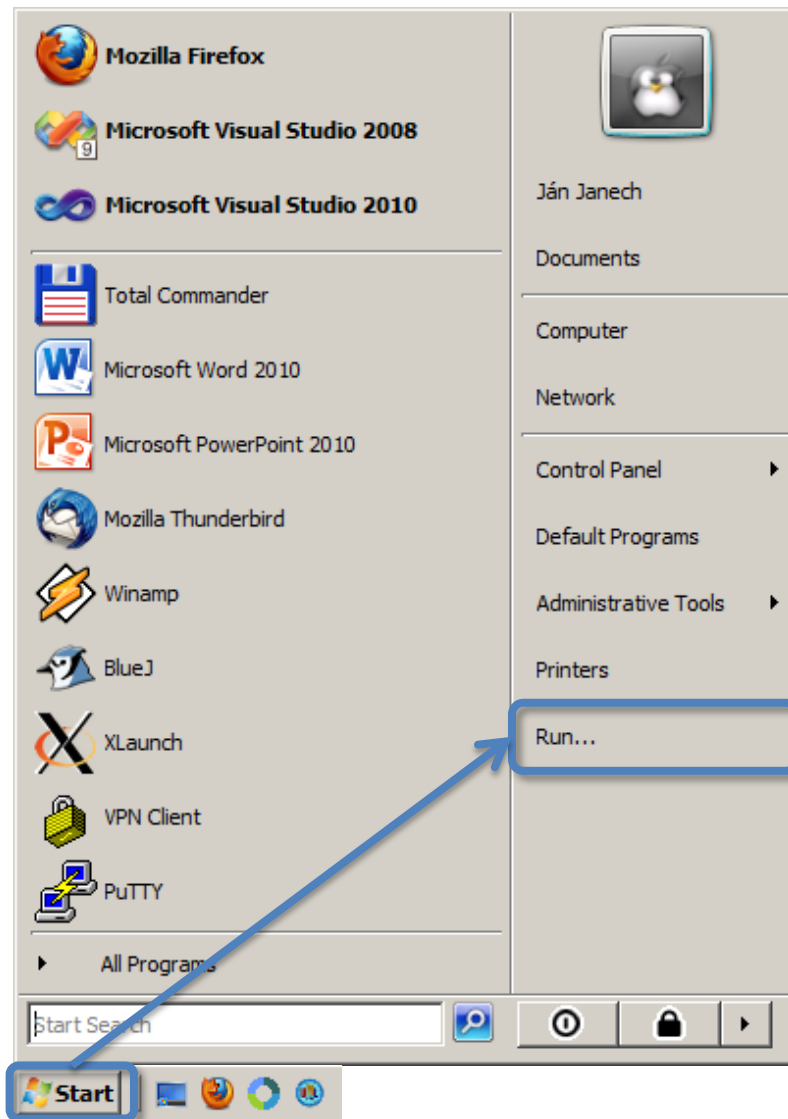
- triedy – súbory s príponou class
- jedna z tried musí obsahovať metódu main
- spustenie programu
  - príkaz (v adresári s projektom):

```
java TriedaSMetodouMain
```

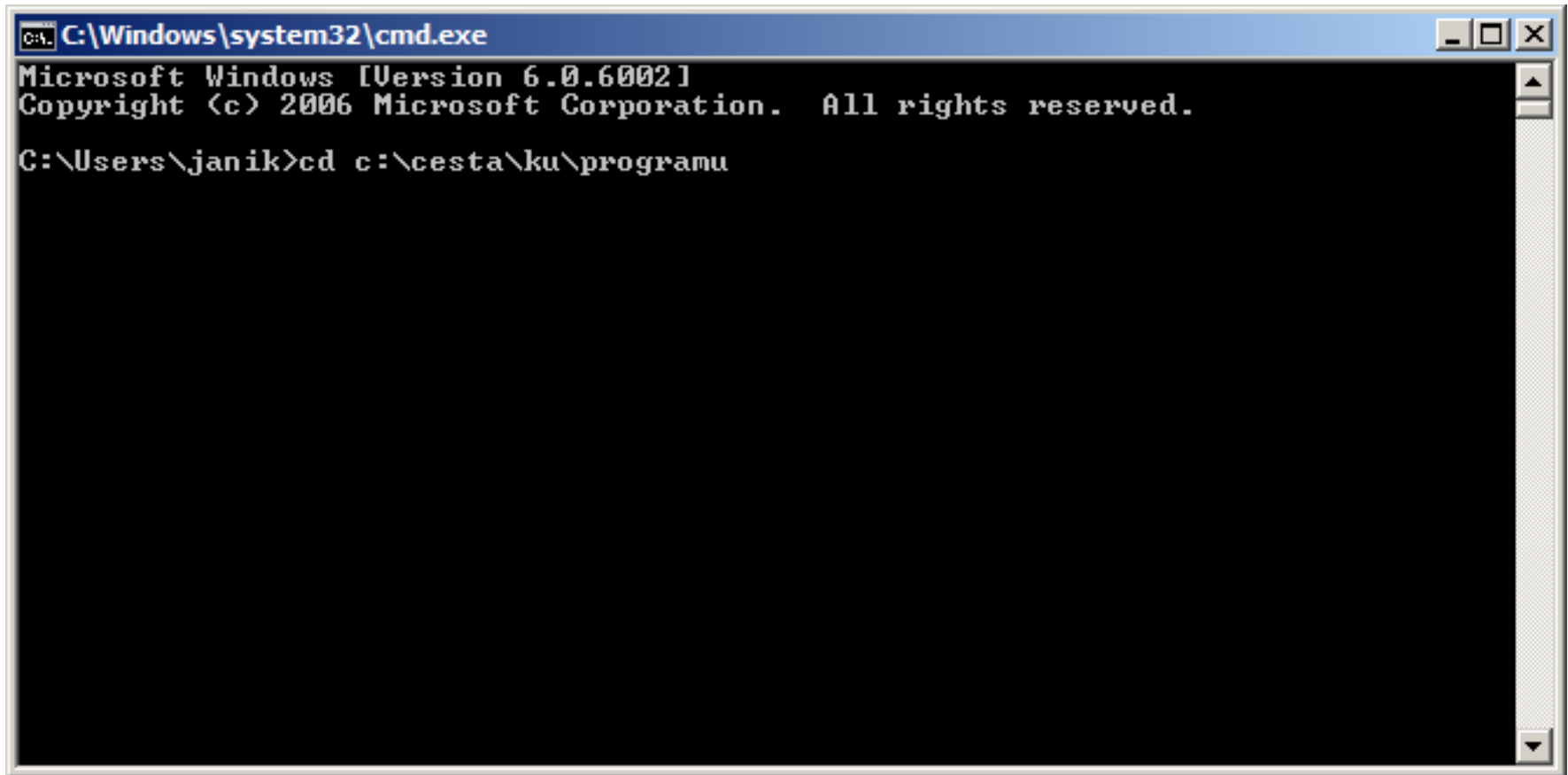
Java spúšťač

Názov triedy obsahujúcej
metódu main

Ako spustiť preložený program⁽¹⁾

Ako spustiť preložený program₍₂₎

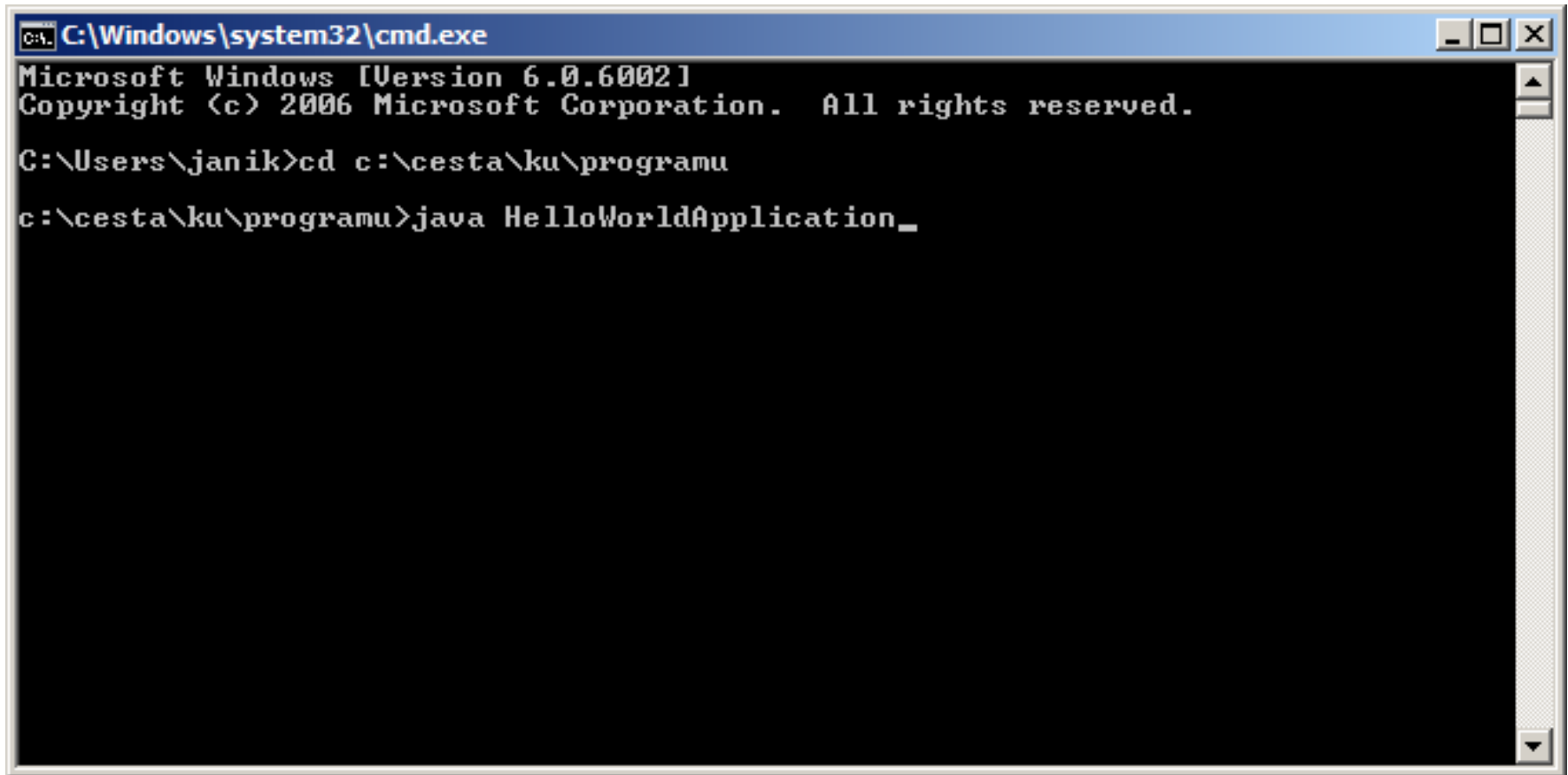
```
C:\Windows\system32\cmd.exe
Microsoft Windows [Version 6.0.6002]
Copyright (c) 2006 Microsoft Corporation. All rights reserved.

C:\Users\janik>cd c:\cesta\ku\programu
```

príkaz `cd c:\cesta\ku\programu`
cesta vyjadruje cestu ku projektu v BlueJ

Ako spustiť preložený program₍₃₎

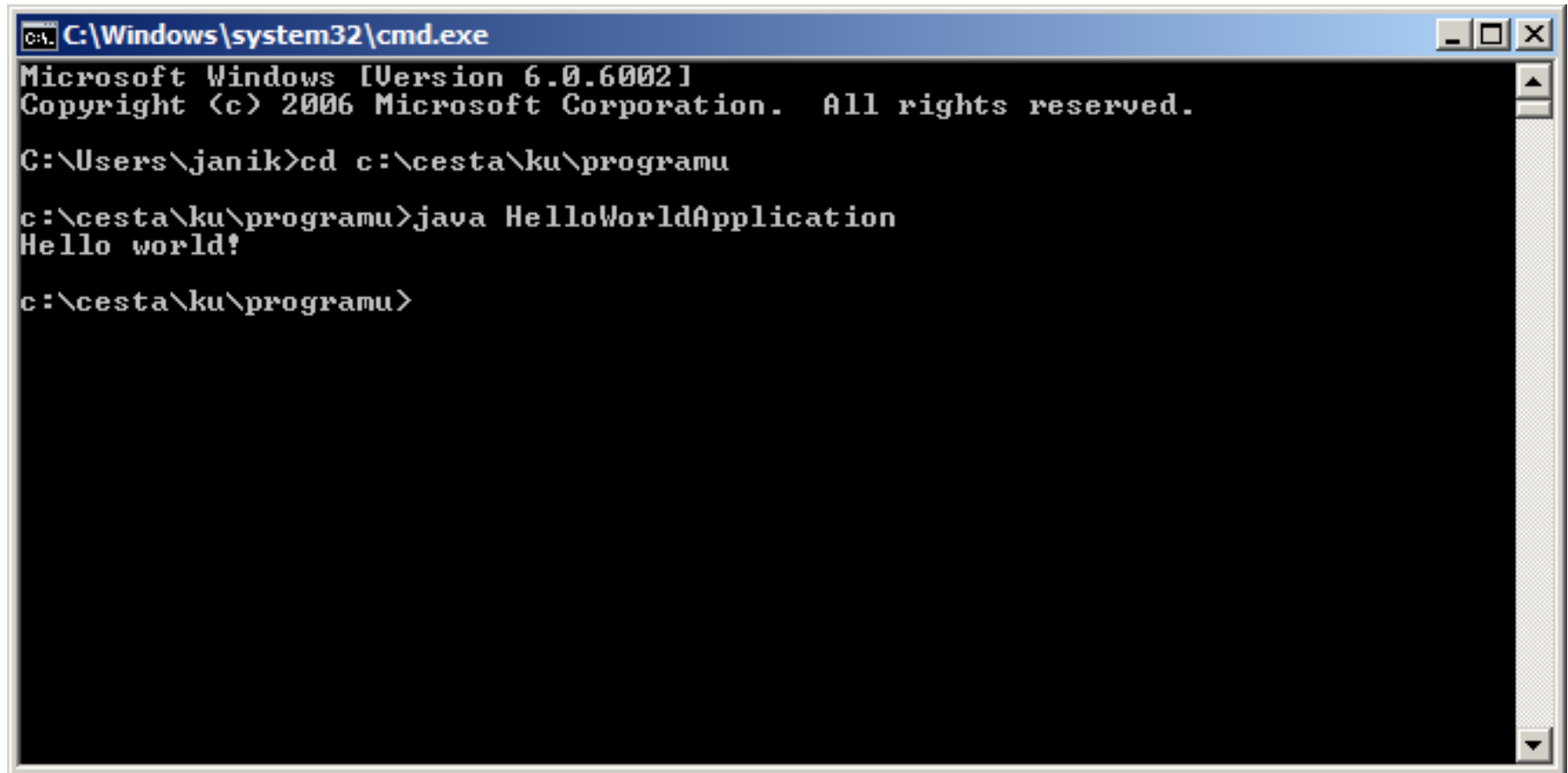


```
C:\Windows\system32\cmd.exe
Microsoft Windows [Version 6.0.6002]
Copyright (c) 2006 Microsoft Corporation. All rights reserved.

C:\Users\janik>cd c:\cesta\ku\programu
c:\cesta\ku\programu>java HelloWorldApplication_
```

príkaz `java HelloWorldApplication`
pošle správu main triede `HelloWorldApplication`

Ako spustiť preložený program₍₄₎


```
C:\Windows\system32\cmd.exe
Microsoft Windows [Version 6.0.6002]
Copyright (c) 2006 Microsoft Corporation. All rights reserved.

C:\Users\janik>cd c:\cesta\ku\programu

c:\cesta\ku\programu>java HelloWorldApplication
Hello world!

c:\cesta\ku\programu>
```

Spustenie – jednoduchšie

- v adresári s projektom:
- windows – dávkový súbor
  - HelloWorldApplication.bat

```
java HelloWorldApplication
```

- ostatné OS – shell skript
  - HelloWorldApplication.sh
  - nastaviť práva na spustiteľný

```
#!/bin/sh
```

```
java HelloWorldApplication
```

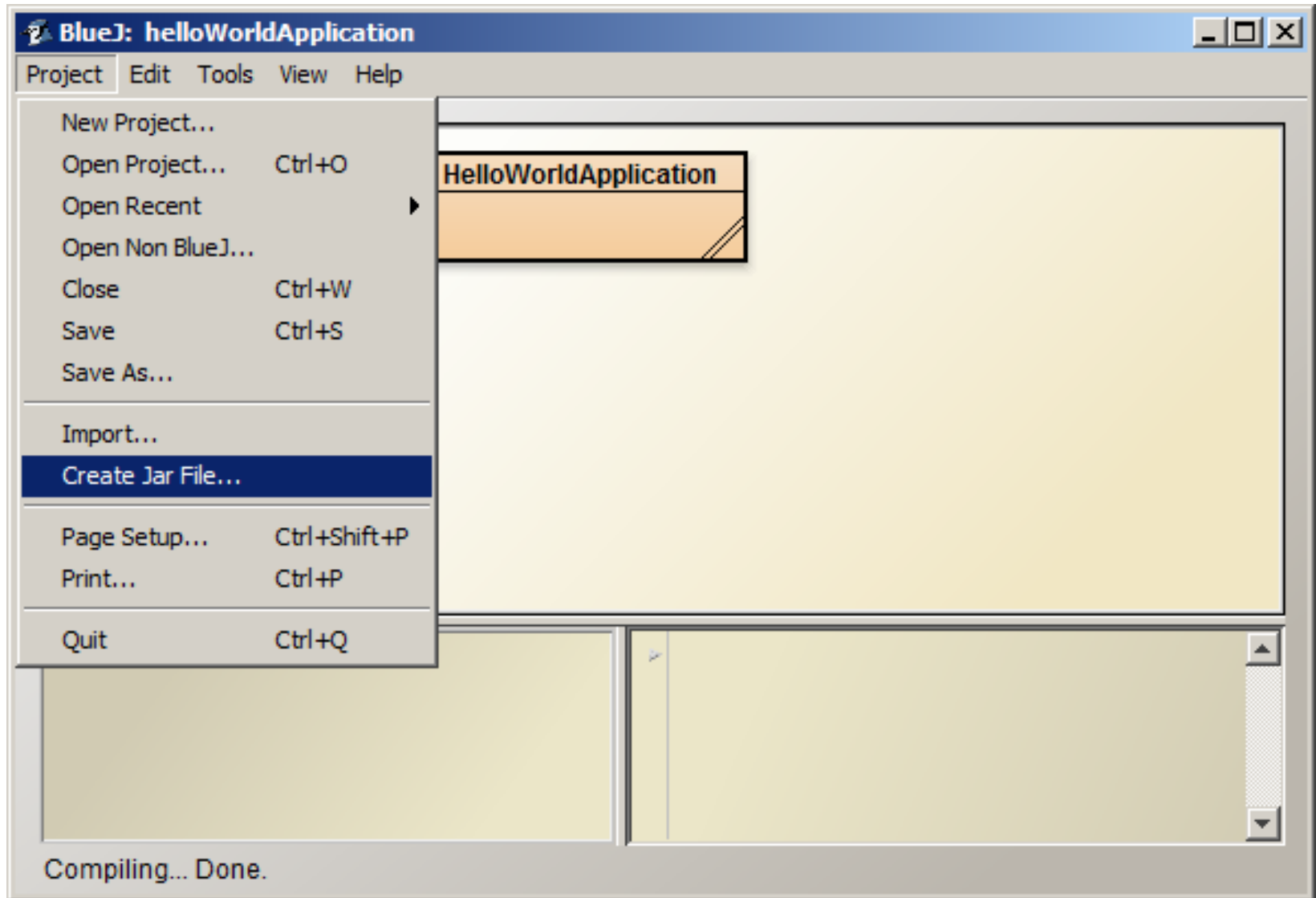
Distribúcia programu

- na iný počítač treba nakopírovať
- súbory s príponou class – triedy preložené do cieľového kódu
- dávkový súbor/shell skript – na jednoduché spúšťanie programu

Súbory jar

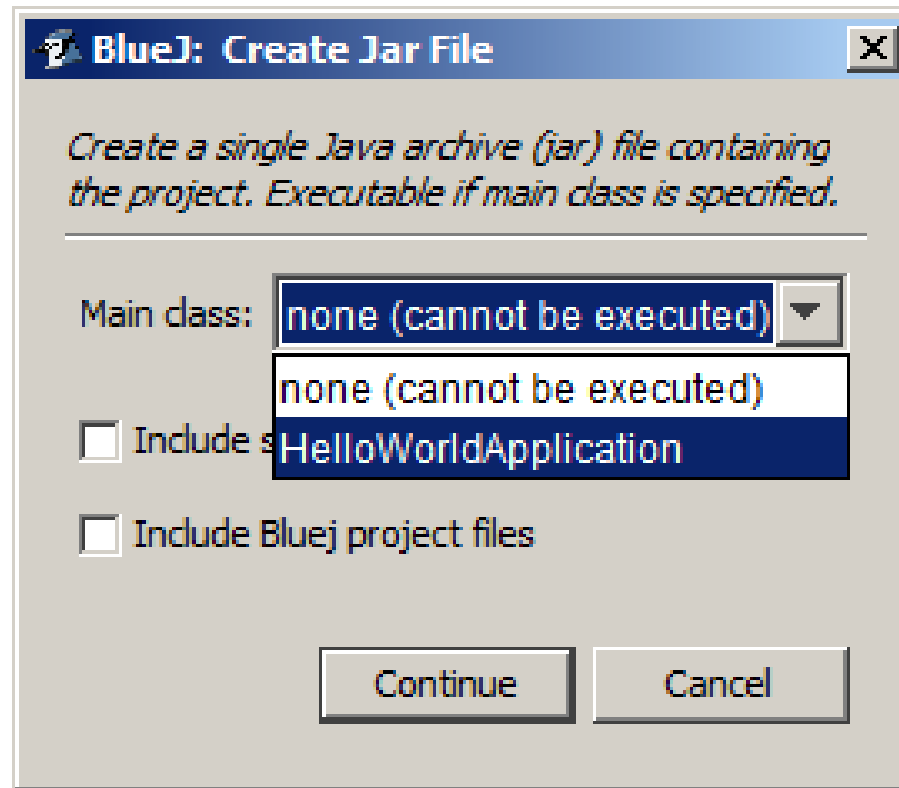
- jar – Java Archive – archív obsahujúci všetky súbory nutné na spustenie programu
  - hlavne súbory class
- jednoduchšia distribúcia

Vytvorenie jar v nástroji BlueJ₍₁₎

Vytvorenie jar v nástroji BlueJ₍₂₎

- dôležité: vybrať triedu, ktorá obsahuje metódu main

Programy vo formáte jar

- vo Windows sa dajú spúšťať dvojkliknutím na súbor
- neotvárajú konzolu
- riešenie – dávkový súbor/shell skript s príkazom:

```
java -jar HelloWorldApplication
```


Názov jar súboru

Komunikácia s používateľom

- prostredníctvom terminálu
  - vstup z klávesnice
  - výstup do okna terminálu
- grafické prostredie
  - budúci semester

Používateľský vstup

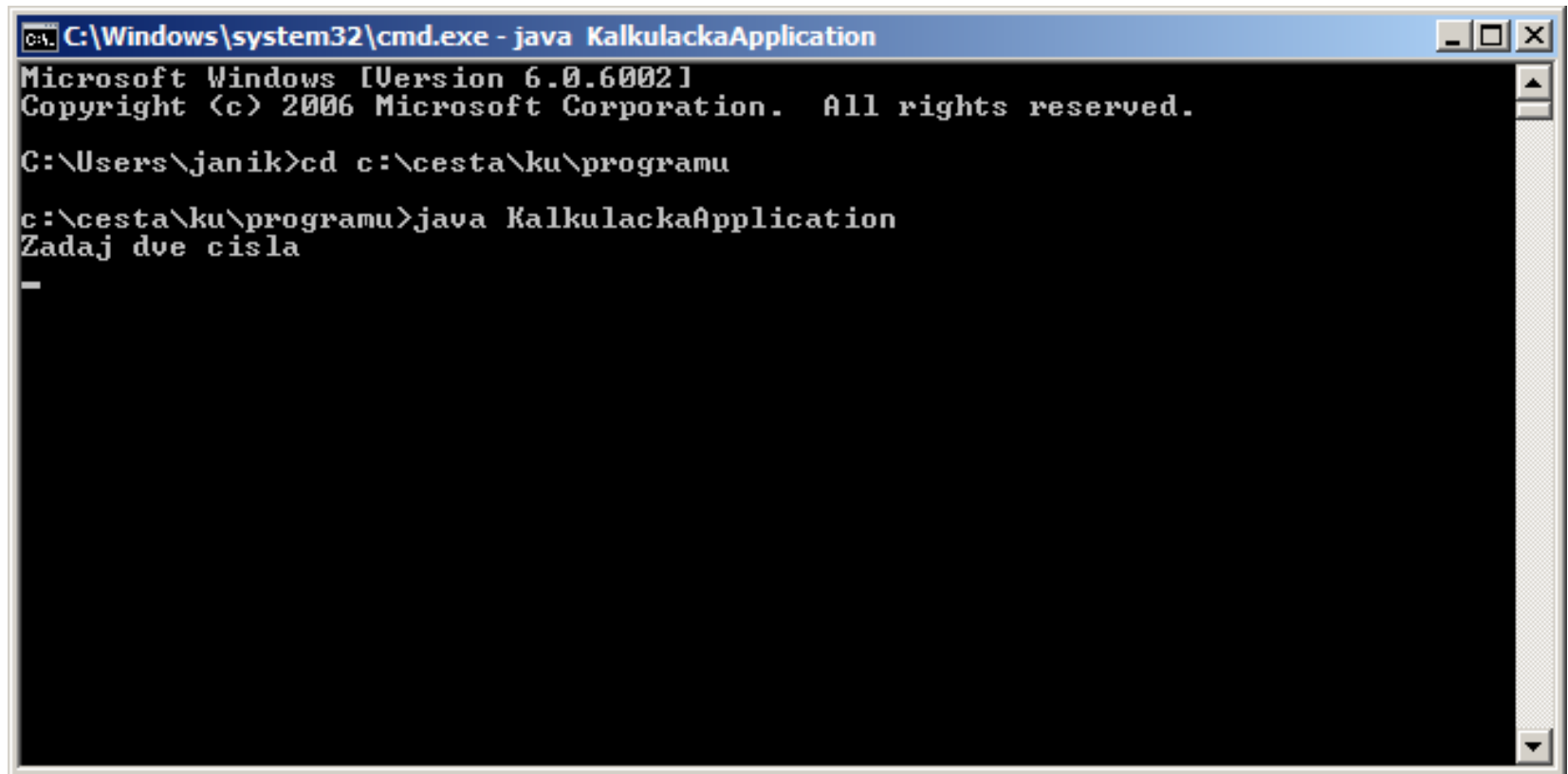
- trieda Scanner
  - rovnako ako čítanie zo súboru
- objekt System.in ako parameter konštruktora

```
Scanner vstup = new Scanner(System.in);
```

Kalkulačka

```
import java.util.Scanner;
public class KalkulackaApplication
{
    public static void main(String[] paParametre)
    {
        Scanner vstup = new Scanner(System.in);
        System.out.println("Zadaj dve cisla");
        int prve = vstup.nextInt();
        int druhe = vstup.nextInt();
        System.out.println("Sucet je " + (prve + druhe));
    }
}
```

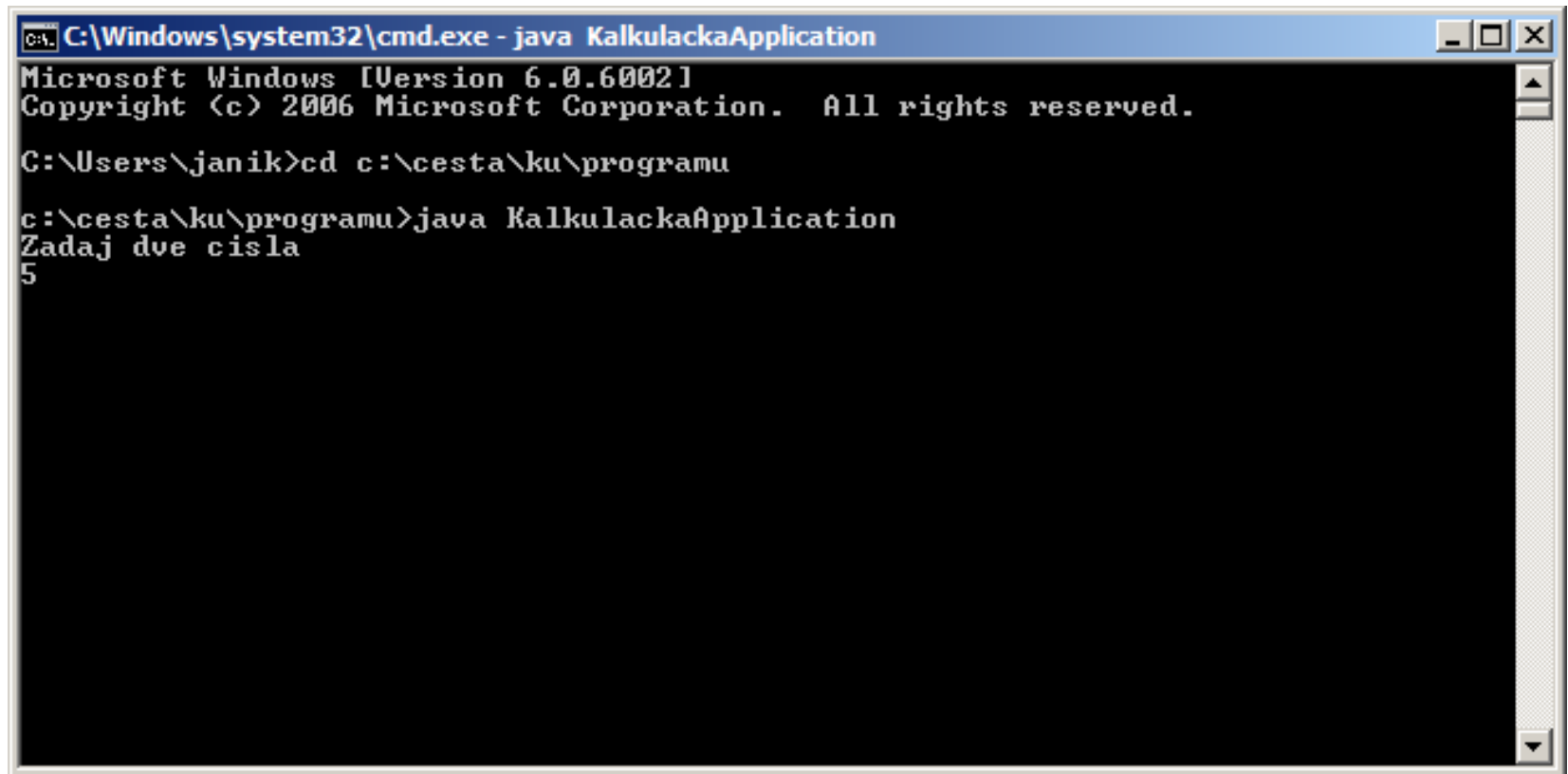
Kalkulačka výstup₍₁₎


```
C:\Windows\system32\cmd.exe - java KalkulackaApplication
Microsoft Windows [Version 6.0.6002]
Copyright (c) 2006 Microsoft Corporation. All rights reserved.

C:\Users\janik>cd c:\cesta\ku\programu
c:\cesta\ku\programu>java KalkulackaApplication
Zadaj dve cisla
-
```

Kalkulačka výstup₍₂₎

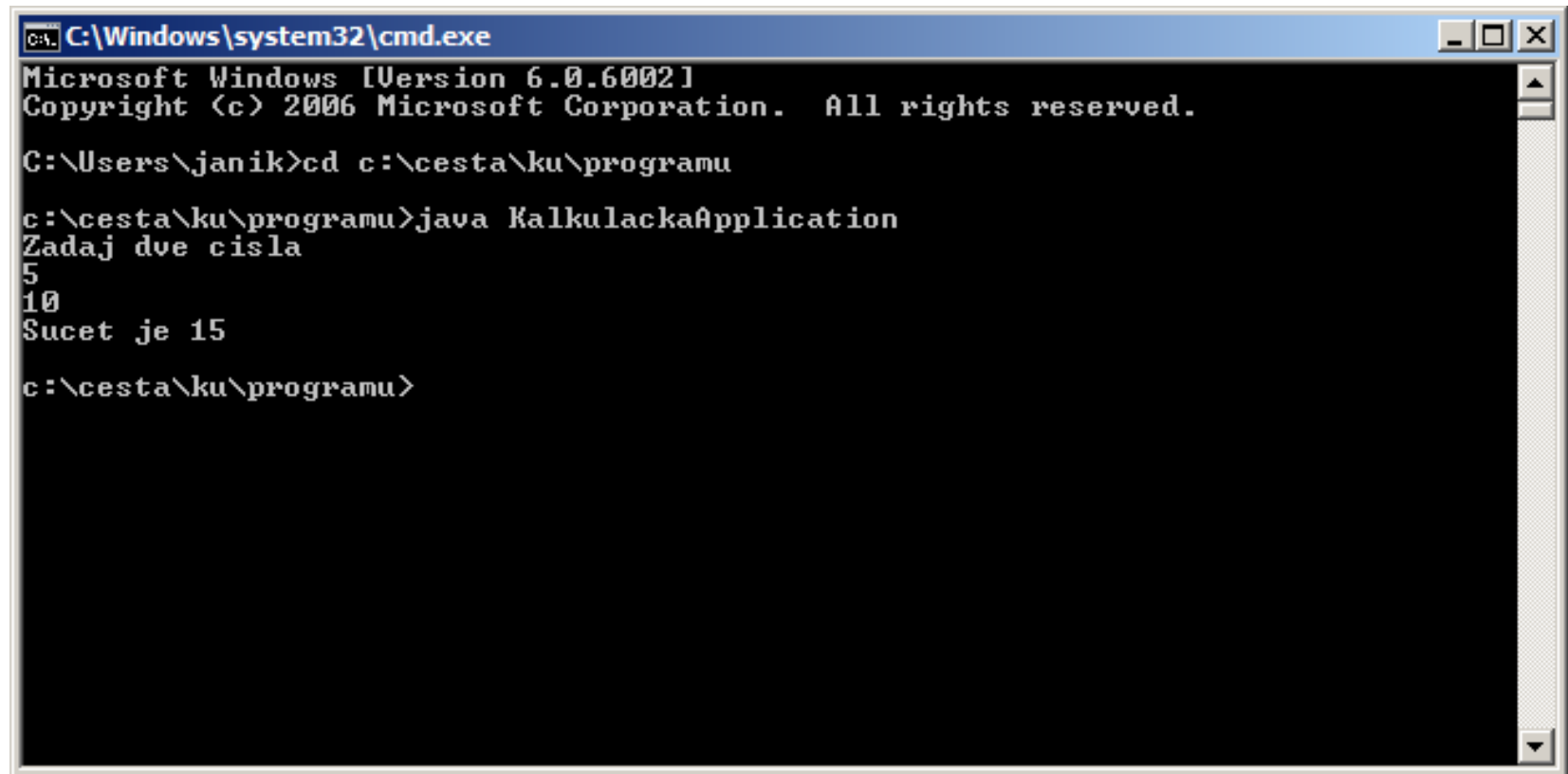


```
C:\Windows\system32\cmd.exe - java KalkulackaApplication
Microsoft Windows [Version 6.0.6002]
Copyright (c) 2006 Microsoft Corporation. All rights reserved.

C:\Users\janik>cd c:\cesta\ku\programu

c:\cesta\ku\programu>java KalkulackaApplication
Zadaj dve cisla
5
```

Kalkulačka výstup₍₃₎


```
C:\Windows\system32\cmd.exe
Microsoft Windows [Version 6.0.6002]
Copyright (c) 2006 Microsoft Corporation. All rights reserved.

C:\Users\janik>cd c:\cesta\ku\programu

c:\cesta\ku\programu>java KalkulackaApplication
Zadaj dve cisla
5
10
Sucet je 15

c:\cesta\ku\programu>
```

Vďaka za pozornosť